

om den nuværende. Jeg havde allerede i Gaar Lejlighed til i mit Foredrag at fremhæve, at det, der her er Tale om, er kun, hvorvidt en begrænset Kreds af Kreditorer skal slippe mere eller mindre nemt fra deres Forpligtelser. Det kan være, at der er Vanskeligheder for disse Folk, at det kan medføre ikke blot Ubehageligheder, men særdeles betydelige Vanskeligheder for dem, hvis de skal betale overensstemmende med Kapitelstakster, fastsatte efter de hidtil gældende Regler. Men det er og bliver dog noget andet end en Nødstilstand, saaledes som jeg før beskrev den.

Den højtærede Konseilspræsident henviste ogsaa til de overordentlige Love, som er blevet vedtaget i den senere Tid, navnlig i Begyndelsen af August forrige Aar. Det vil jo ikke være den højtærede Konseilspræsident ubekendt, at der er meget delte Meninger, i alt Fald om den Maade, hvorpaa disse Love er blevet anvendt af den højtærede Regering, at der har hævet sig stærke Stemmer for, at man der er gaaet for vidt. Men jeg tror, at der i alle Tilfælde er et meget stort Spring fra de Love, der blev givet i August, og til det, der her er Tale om, og navnlig er der et overmaade stort Spring fra saadant noget som Loven om Maksimalpriser og Moratorielen og til det Lovforslag, her foreligger, hvor der er Spørgsmaal om at betage de paagældende berettigede en Del af deres lovlige Ret. Det maa ogsaa erindres, at Moratorielen kunde gøres gældende af enhver, som kom i den Situation, som Moratorielen omhandlede, enhver, som kom i den Situation, at hans Betalingsvanskeligheder var forvoldte af Krigen. Men her er Tale om at give en bestemt begrænset Kreds af Debitorer en Begunstigelse, det er ikke alle, som skal betale et eller andet, som faar Begunstigelsen, men kun de Folk, som skal betale Korn efter Kapitels-takst.

Den højtærede Konseilspræsident fremhævede saa, at der ikke var rejst Protester, navnlig ikke af Præsterne. Jeg vil bede den højtærede Konseilspræsident vente maaske blot, til Sol gaar ned, men i alt Fald kun kort Tid. Jeg tvivler ikke paa, at det vil vise sig, at Præsterne vil rejse Protest; det faar vi at se, naar Udvalget bliver nedsat.

Den højtærede Konseilspræsident gennemgik de forskellige Arter Afgift, hvorom der kunde være Tale, og søgte at paavise, at man ikke gjorde Nyderne nogen Uret. Han fremhævede for Arvefæsteafgifters Vedkommende, at der her i Virkeligheden

kun var Tale om en Rente af en Kapital, som maatte siges at indestaa i Ejendommen, og da det nu er Aager at tage over 6 pCt. i Rente af en Kapital, som er sikret ved Pant i fast Ejendom, maatte et lignende Synspunkt kunne gøres gældende her. Jeg maa sige, jeg tror, den højtærede Konseilspræsident her ser skævt paa Aagerforbrydelsens Begreb. Det, der skaber Aagerforbrydelsen, er, at det efter de Forhold, der forelaa, den Gang Pengene blev udlaant, var givet, at den paagældende Kreditor i det hele, altsaa gennemsnitlig hvert Aar, vilde faa en Rente, som laa over den højeste af Loven tilladte. Men derimod er der ikke Tale om Aager, naar man sætter Renten til noget ubestemt, og det saa viser sig, at ved en enkelt særlig, for den ene gunstig, for den anden ugunstig Situation Forholdet udvikler sig saaledes, at Ydelsen bliver over de 6 pCt. Noget saadant skaber aldeles ikke Aagerforbrydelse. Maa jeg nævne et Eksempel. Jeg tænker mig en ung Mand, som har gjort en Opfindelse, og som ønsker Midler til at udnytte denne for. Der skal købes en fast Ejendom og anskaffes Maskiner og Driftsinventar, dertil kræves en betydelig Sum. Nu henvender han sig maaske først forgæves til mange Mennesker — det vil han sandsynligvis gøre —, men til sidst finder den unge Mand en Mand, der vil laane ham Pengene. Hvis nu Laanekontrakten bliver skrevet saaledes, at der gives Pant i Ejendommen med Maskiner og Driftsinventar, og der skal betales en Rente af over 6 pCt. om Aaret, hvordan det saa gaar med Foretagendet, saa er det Aager. Men hvis det f. Eks. bliver bestemt, at den, som har tilskuddt den paagældende Sum, maaske en meget betydelig Sum, skal i Stedet for fast Rente have en bestemt Kvota af Forretningens Udbytte, hvad den paagældende Opfinder i al Almindelighed vil være himmelglad over, saa er det sikkert nok, at Aagerbegrebet sandelig ikke bliver anvendeligt, fordi det maaske mod manges Forventning gaar saa godt med Opfindelsen, at den paagældende Kreditor i et eller andet Aar faar en Rente, som ligger ud over det i Almindelighed af Loven tilladte. Forholdet er ogsaa her det, at der ikke er Tale om en Ydelse, som altid er den samme; den gaar op og ned i Almindelighed med Jordens Udbytte, og det bliver virkelig ikke Aager, fordi det viser sig, at Kornpriserne i et enkelt Aar gaar højt, ja endogsaa meget højt op. Jeg tror ikke, der kan være Tale